

**Landelijke
Kwaliteitsmonitor
Kinderopvang**

Terugkoppelingsrapport

LKK januari 2018

Inleiding

De kwaliteit van de kinderopvang in Nederland is overwegend positief, zo blijkt uit de eerste meting van de Landelijke Kwaliteitsmonitor Kinderopvang (LKK). Uw kinderopvanglocatie is één van de 154 locaties die aan de monitor hebben deelgenomen. Aan de hand van observaties, filmopnamen en vragenlijsten is bij deze locaties de kwaliteit gemeten. De bevindingen zijn (geheel geanonimiseerd) beschreven in het rapport 'Kwaliteit van de Nederlandse kinderdagopvang, peuteropvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang - Meting 2017'.

Meer informatie?

De komende drie jaar wordt de LKK herhaald in andere regio's van het land. Zo wordt het zicht op de kwaliteit van de kinderopvang in Nederland steeds beter. Via de LKK-site (www.monitorlkk.nl) houden we u op de hoogte. Per opvangtype kunt u daar informatie vinden over het eerste LKK-rapport, reacties vanuit het werkveld en de politiek, nieuws en publicaties. U kunt zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief en ontvangt dan tweemaal per jaar informatie over hoe het ervoor staat met de kwaliteit van de kinderopvang in Nederland. Mocht u vragen hebben over de terugkoppelingsrapportage, dan kunt u ons mailen: info@monitorlkk.nl

Algemene bevindingen

Bij de LKK is gebruik gemaakt van de CLASS om de proceskwaliteit te meten. In dit kwaliteitsinstrument staan de interacties van kinderen in de opvang met de professional, met andere kinderen en met de omgeving centraal. Uit de eerste meting met de CLASS blijkt dat in alle kinderopvangtypen de emotionele proceskwaliteit voldoende tot goed is. Bij de gastouderopvang valt wel op dat daar de variatie in kwaliteit groter is, met opvallende uitschieters naar beneden. De gemiddelde educatieve proceskwaliteit is in alle kinderopvangtypen gemiddeld net voldoende, opnieuw met opvallende uitschieters naar beneden in de gastouderopvang en met de hoogste kwaliteit in de peuteropvang. Uit de meting komen aanwijzingen dat verticale groepen voor zowel peuters als baby's minder gunstig zijn dan horizontale groepen, maar de steekproeven zijn nog te klein om dit met zekerheid te kunnen constateren.

Individuele terugkoppeling

Uw locatie ontvangt een aantal tips en tips op basis van de kwaliteit zoals die met de CLASS (Classroom Assessment Scoring System) is gemeten. Tips betreffen kwaliteitsaspecten die relatief goed uit de verf kwamen. Tips zijn er voor aspecten waarop nog ruimte voor verbetering werd geconstateerd.

Proceskwaliteit op basis van de CLASS

De proceskwaliteit op uw opvanglocatie is gemeten met de CLASS (Classroom Assessment Scoring System). De CLASS meet zowel de emotionele als de educatieve kwaliteit. Afhankelijk van de leeftijd van de kinderen worden een aantal kwaliteitsdimensies gemeten:

	CLASS Infant (0-1.5/2 jarigen)	CLASS Toddler (1.5/2-4 jarigen)	CLASS Pre-K (4-12 jarigen)
Domein	Dimensies		
Emotionele kwaliteit	Relationele sfeer	Positieve sfeer	Positieve sfeer
		Negatieve sfeer	Negatieve sfeer
	Sensitiviteit van de pedagogisch medewerker	Sensitiviteit van de pedagogisch medewerker	Sensitiviteit van de pedagogisch medewerker
		Aandacht voor kindperspectief	Aandacht voor kindperspectief
Educatieve kwaliteit		Begeleiding van gedrag	Begeleiding van gedrag
	Faciliteren van exploratie	Faciliteren van leren en ontwikkeling	Conceptontwikkeling
		Kwaliteit van feedback	Kwaliteit van feedback
	Ondersteuning van de taalontwikkeling	Stimuleren van taalontwikkeling	Stimuleren van taalontwikkeling
			Productiviteit
			Educatieve werkvormen

Hieronder volgt een korte beschrijving van de CLASS dimensies die bij uw opvanglocatie zijn gemeten. Daarna leest u een specifieke terugkoppeling van de kwaliteit van uw opvanglocatie in de vorm van tips en tops.

Emotionele kwaliteit

Relationeel klimaat (baby's)

Hierbij gaat het om de positieve band die de pedagogisch medewerker heeft met de kinderen. De medewerker laat positieve emoties zien in de interacties met kinderen waaruit blijkt dat ze plezier hebben, zoals enthousiasme of lachen. Ook reageert de medewerker op respectvolle wijze op de kinderen door bijvoorbeeld oogcontact te maken tijdens interacties. Er wordt ook gekeken naar de reacties van kinderen.

Positieve sfeer (peuters)

Hierbij gaat het om de positieve band die de pedagogisch medewerker heeft met de kinderen. De medewerker laat positieve emoties zien in de interacties met kinderen waaruit blijkt dat ze plezier hebben, zoals enthousiasme of lachen, en worden er complimenten gegeven, zoals "goedzo". Ook reageert de medewerker op respectvolle wijze op de kinderen door bijvoorbeeld oogcontact te maken tijdens interacties.

Negatieve sfeer (peuters)

Dit omvat het algehele niveau van negativiteit in de groep. Het gaat hierbij niet alleen om de frequentie (hoe vaak) maar ook om de intensiteit (hoe ernstig). Het gaat om zowel negativiteit bij de pedagogisch medewerker, zoals boosheid en stem verheffen, als bij de kinderen, zoals ruzie tussen kinderen met fysieke handelingen (bijten, schoppen of slaan).

Sensitiviteit van de pedagogisch medewerker (baby's en peuters)

Dit beschrijft de mate waarin de pedagogisch medewerker zich bewust is van de individuele behoeften van kinderen en hier responsief op reageert. De pedagogisch medewerker is beschikbaar als een veilige basis om troost, geruststelling en aanmoediging te bieden aan kinderen. Het gaat ook om het gedrag dat de kinderen laten zien, dus de mate waarin zij zich op hun gemak voelen en troost zoeken bij de medewerker als dat nodig is.

Aandacht voor kindperspectief (peuters)

Hierin gaat het om de mate waarin de pedagogisch medewerker aandacht heeft voor de interesses van kinderen en hier rekening mee houdt in het aanbod van spel en activiteiten en interacties. De medewerker vraagt naar de ideeën en gedachten van kinderen en biedt ze keuzemogelijkheden in spel, activiteiten en eet- en drinkmomenten. Tot slot stimuleert de pedagogisch medewerker de zelfstandigheid en autonomie van de kinderen.

Begeleiding van gedrag (peuters)

Hierbij gaat het om de manier waarop de pedagogisch medewerker de kinderen ondersteunt in het reguleren van hun gedrag. Dit kan bijvoorbeeld door duidelijke verwachtingen te bieden ten aanzien van het gedrag van kinderen. Daarnaast gaat het om het bevorderen van positief gedrag door het gewenste gedrag te benadrukken (in plaats van het ongewenste gedrag). Verder is de medewerker proactief en reageert snel en adequaat, zodat ongewenst gedrag niet uit de hand kan lopen. Tot slot wordt er gekeken naar het gedrag van de kinderen en of hieruit blijkt dat ze weten wat de groepsregels zijn.

Educatieve kwaliteit

Faciliteren van exploratie (baby's)

Hierbij gaat het om de mate waarin de pedagogisch medewerker ervaringen en interacties biedt die de betrokkenheid en de ontwikkeling van kinderen ondersteunen. De medewerker neemt een actieve rol om de baby te stimuleren in zijn ontwikkeling (tijdens spel, activiteiten en ook tijdens routinemomenten, zoals verschonen) en in het verkennen en ontdekken van de omgeving.

Faciliteren van leren en ontwikkeling (peuters)

Hierin gaat het om de mate waarin de pedagogisch medewerker de ontwikkeling en het leren van kinderen ondersteunt. De medewerker heeft een actieve rol in het aanbieden van spel en activiteiten die de brede ontwikkeling van kinderen aanmoedigen. Er wordt specifiek gekeken naar de mate waarin het aanbod de cognitieve vaardigheden van kinderen ondersteunt door ervaringen en activiteiten aan te bieden die aansluiten bij de belevingswereld van kinderen en door verbanden te leggen met kennis die kinderen al hebben. Tot slot wordt er ook gekeken naar de mate waarin kinderen actieve betrokkenheid laten zien.

Kwaliteit van feedback (peuters)

Hierbij gaat het om de mate waarin de pedagogisch medewerker feedback geeft die inhoudelijk is en gericht is op het proces in plaats van het product. De feedback die de medewerker geeft, bevordert het leren en begrijpen van kinderen en zorgt voor een grotere betrokkenheid in activiteiten/spel.

Ondersteuning van de taalontwikkeling (baby's)

Hierbij gaat het om de kwaliteit van het taalaanbod van de pedagogisch medewerker die de taalontwikkeling van kinderen stimuleren en faciliteren. De medewerker beschrijft alles wat ze doet, zodat kinderen een rijk taalaanbod hebben. Verder moedigt de medewerker kinderen aan om taal te gebruiken, bijvoorbeeld door woorden in volledige zinnen te herhalen en vragen te stellen.

Stimuleren van taalontwikkeling (peuters)

Hierbij gaat het om de kwaliteit van het taalaanbod van de pedagogisch medewerker die de taalontwikkeling van kinderen stimuleren en faciliteren. De medewerker beschrijft alles wat ze doet, zodat kinderen een rijk taalaanbod hebben. Verder moedigt de medewerker kinderen aan om taal te gebruiken, bijvoorbeeld door woorden in volledige zinnen te herhalen en vragen te stellen. Er is veel gelegenheid voor kinderen om te praten. De taal die de medewerker gebruikt ligt op een hoger niveau dan dat van de kinderen, zodat kinderen hiervan kunnen leren.

Proceskwaliteit bij kinderdagverblijf

op basis van de CLASS

Organisatie	<input type="text"/>
Naam locatie en groep	<input type="text"/>
Plaats	<input type="text"/>
Datum observatie	<input type="text"/>

Uw locatie ontvangt een korte beschrijving van de gemeten emotionele en educatieve kwaliteit. Daarnaast zijn een aantal tops en tips beschreven op basis van de kwaliteit zoals die met de CLASS is gemeten.

Algehele kwaliteit

Uw emotionele kwaliteit is voldoende tot goed

Om zich optimaal te ontwikkelen hebben kinderen een veilige, vertrouwde basis nodig die bijdraagt aan hun welbevinden en zorgt dat ze zich prettig voelen in de groep. De vaardigheden van pedagogisch medewerkers om een positieve sfeer te creëren op de groep, sensitief te reageren op de behoeften van kinderen en kindvolgend te werk te gaan, ook wel samengevat als emotionele kwaliteit, speelt hierin een grote rol.

Hoewel het slechts een momentopname betreft, laten de resultaten van de observaties van uw locatie zien dat de emotionele kwaliteit gemiddeld genomen voldoende tot goed was op de groep. In deze terugkoppeling vindt u een aantal tips en tops die aangeven welke kwaliteitsaspecten u al goed beheerst en waar nog eventueel verbetering mogelijk is.

Uw educatieve kwaliteit is voldoende

De interacties die kinderen hebben met pedagogisch medewerkers leveren een belangrijke bijdrage aan de brede ontwikkeling van kinderen. Het gaat hierin om het actief faciliteren en begeleiden van exploratie, spel en activiteiten die kinderen interessant vinden en uitdagen. Maar ook het bevorderen van de cognitieve ontwikkeling door kinderen verbanden te laten leggen (zoals door het stellen van 'waarom' en 'hoe' vragen) en het geven van inhoudelijke feedback die kinderen een stapje verder brengen, zijn belangrijk. Tot slot gaat het om het bieden van een rijke taalomgeving waarin kinderen actief worden gestimuleerd om taal te gebruiken (bijvoorbeeld door open vragen te stellen).

Hoewel het slechts een momentopname betreft, laten de resultaten van de observaties van uw locatie zien dat de educatieve kwaliteit gemiddeld genomen voldoende was op de groep. Er is echter nog ruimte voor verbetering. In deze terugkoppeling vindt u een aantal tips en tops die u op weg kunnen helpen.

Tops

Sensitiviteit van de pedagogisch medewerker – peuter

De pedagogisch medewerkers hebben oog voor de (individuele) behoeften van peuters en reageren hier snel en adequaat op. Er wordt aandacht besteed aan de gevoelens en emoties van peuters en als een peuter van streek is, wordt de peuter getroost en wordt er een passende oplossing gezocht. Het is duidelijk dat de peuters zich helemaal op hun gemak voelen in de groep en de pedagogisch medewerkers als veilige haven zien.

Aandacht voor kindperspectief – peuter

De pedagogisch medewerkers geven peuters vaak ruimte om hun eigen inbreng te hebben in wat er gebeurt in de groep, zoals in spel en activiteiten. Peuters hebben bijvoorbeeld keuze in *wat* ze precies gaan doen en ook *hoe* ze dit gaan doen. Ook in georganiseerde activiteiten krijgen kinderen deze ruimte en volgen de pedagogisch medewerkers de ideeën en initiatieven van peuters om de activiteiten interessanter te maken en beter te laten aansluiten bij de kinderen. Peuters krijgen ook veel gelegenheid om hun zelfstandigheid te ontwikkelen doordat ze veel zelf mogen doen, mee mogen helpen met taakjes en verantwoordelijkheden krijgen die passen bij hun leeftijd.

Tips

Faciliteren van exploratie - baby's

Over het algemeen bieden pedagogisch medewerkers leermomenten aan de baby's, maar er worden soms gelegenheden voor exploratie of leren gemist. Pedagogisch medewerkers kunnen het aanbod aan de baby's nog verder verrijken door de baby's verbaal en fysiek aan te moedigen en te stimuleren. Dit kan bijvoorbeeld door actief gerichte leermomenten te creëren tijdens spel en routine-activiteiten. Tijdens het verschonen kan de pedagogisch medewerker met de baby praten over het uit- en aankleden en daarin praten over verschillende lichaamsdelen en kledingstukken. Door actief betrokken te zijn en mee te spelen met baby's, kunnen pedagogisch medewerkers leermomenten creëren en uitbreiden. Dit kan door de interesses van baby's te volgen en te verrijken en door baby's aan te moedigen en hier inhoudelijk op in te gaan. Bijvoorbeeld als de baby de vinger vastpakt van de pedagogisch medewerker, dan zou hij/zij dit als leermoment kunnen benutten door te zeggen: "Dit is mijn wijsvinger, en dat is jouw wijsvinger. Die van mij is groter dan die van jou".

Relationele sfeer – baby's

Over het algemeen heerst er een prettige sfeer in de groep. De positieve relaties tussen de pedagogisch medewerkers en de baby's kunnen echter verder verbeterd worden. Dit kan bijvoorbeeld door vaker complimentjes te geven aan baby's, zoals "goedzo" of "knap hoor", waardoor baby's zich gezien voelen. Samen lachen en spelen, enthousiasme delen en af en toe grapjes maken, kunnen bijdragen aan een betere sfeer in de groep. Respect tonen draagt ook bij aan een positieve relatie. Een manier om dit te doen is door echt oogcontact te maken, bijvoorbeeld door even door de knieën te gaan om op ooghoogte van de baby te zijn. Een andere manier van respect tonen, is aankondigen wat er gaat gebeuren, bijvoorbeeld door te zeggen "Ik ga je uit je stoel tillen en dan gaan we een schone luier omdoen".